

Yeni dünya nizamına Azərbaycanın töhfəsi

ADA Universitetində keçirilən "Yeni dünya nizamına doğru" mövzusunda beynəlxalq forum Azərbaycanın geostrateji mövqeyi, bölgədə sülhün təminatçısı olması, yeni nəqliyyat və energetika xəritəsi yaratması, Asiya ilə Avropanı birləşdirməsi və əvəzolunmaz ölkəyə çevrilməsi, yeni dünya nizamında öz xüsusi çəkisi olan dövlət kimi qəbul edilməsi ölkəmizin bölgədə tamamilə yeni reallıqlar yaratdığını bir daha dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq baxımından xüsusi əhəmiyyətə malikdir.

Ən böyük reallıq, əlbəttə ki, torpaqlarımızın azad edilməsi, Ermənistanın işğalçı siyasətinə son qoyulmasıdır. Yeni reallıqlar zəminində qarşıda duran digər məsələlər bölgədə kommunikasiyaların açılması, sərhədlərin delimitasiya və demarkasiyası, sülhün təmin olunmasıdır. Azərbaycan sübut etdi ki, Cənubi Qafqazda sülhün və sabitliyin davamlı dövlət siyasətinə çevrilməsi hər bir dövlətin qarşısında zəruri məsələ kimi dayanmalıdır.

Azərbaycan faktiki olaraq bu gün regionu əməkdaşlıq və təhlükəsizlik müstəvisinə çıxardı. Bununla da Vətən müharibəsindən sonra Cənubi Qafqazda vəziyyətə tamamilə dəyişdi. Uzun illər ərzində global geosiyasetin ən həssas məkanlarından birinə çevrilən Qafqaz regionunda sabitlik bərpa olundu. Bütün bunların davamı kimi hazırda Azərbaycan regionunda yeni əməkdaşlıq formatlarının təşəbbüskarı kimi çıxış edir. Region dövlətləri arasında mövcud olan çoxtərəfli əməkdaşlıq formatları da Cənubi Qafqazda yeni geosiyasi reallığın əsasının qoyulduğunun əyani sübutudur.

Bu gün Cənubi Qafqazın lider dövləti olan Azərbaycan mövcud olduğu regionun inkişafında mühüm rol oynamaqdadır. Belə ki, reallaşması bilavasitə Azərbaycanın iştirakından asılı olan transmilli layihələr dünya miqyasında Cənubi Qafqaza diqqətin artması ilə yanaşı, onun geosiyasi əhəmiyyətini artırmaqda, iqtisadi inkişafını sürətləndirməkdədir. Azərbaycan Cənubi Qafqazda yeni geosiyasi reallıq yaradıb. Cənubi Qafqazın dünya siyasi və iqtisadi məkanına inteqrasiya prosesində artıq söz Azərbaycanındır. Azərbaycanın Cənubi Qafqazda söz sahibinə çevrilməsi, ədalətli və qətiyyətli mövqeyi, ölkə Prezidentinin global miqyasda nüfuzlu Lider olmasının nəticəsidir.

Forumda cənab Prezidentin qeyd etdiyi - "Hesab edirəm ki, Xəzər dənizinin o tayındakı və Azərbaycanın cənubundakı

qonşularımızla, xüsusilə Yaxın Şərq ölkələri ilə çox güclü münasibətlər qurmuşuq. Avropa ölkələri ilə uzunmüddətli əməkdaşlığa gəldikdə, bu ölkələrin bir çoxu ilə Azərbaycan strateji tərəfdaşlıq haqqında Bəyannamə imzalayıb və ya qəbul edib. Beləliklə, artıq qurulmuş bu platforma Mərkəzi Asiya və Avropa regionu arasında coğrafi, siyasi, iqtisadi və nəqliyyat körpüsü olaraq önəmli rol oynamağa imkan verir. İndi istər Avropa İttifaqı və ya Amerika Birləşmiş Ştatları olsun, istərsə də digər beynəlxalq təşkilatlar olsun, Qərbdən Mərkəzi Asiyaya və əlbəttə ki, həmin regionla uzunmüddətli əməkdaşlığın qurulmasının planlaşdırılmasına böyük marağın olduğunu bilirik. Azərbaycanın nəzərə alınmamasının mümkün olmadığını anlamaq üçün, sadəcə, xəritəyə nəzər salmaq kifayət edər"- fikirləri bir daha ölkəmizin güc və nüfuzunun əyani təzahürünü göstərir.

Azərbaycan nəinki regionun, həm də təmsil və rəhbərlik etdiyi beynəlxalq təşkilatların da kifayət qədər tanınmasında böyük səylər göstərib. Qətiyyətlə demək olar ki, Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi bu qurumun dünya miqyasında tanınması baxımından müstəsna əhəmiyyət kəsb etdi. Ölkəmizin mövcud müstəvidə gördüyü işlər, irəli sürdüyü təşəbbüslər Qoşulmama Hərəkatının beynəlxalq nüfuzunun yüksəlməsi reallığını doğrurdu. Təşkilatın üzvlərinin 2023-cü ildə Azərbaycanın sədrliyinin bir il uzadılması ilə bağlı qərarı da bundan qaynaqlandı. Deməli, ölkəmiz yüksək etimadı layiqincə doğrultdu və nəticədə Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi daha bir il də uzadıldı.

Bu bir reallıqdır ki, Azərbaycan bərpaolunan enerji mənbələri üzrə də yüksək potensiala malik olan ölkələrdən biridir. Cənab İlham Əliyevin 2021-ci ilin 2 fevral tarixli sərəncamı ilə təsdiqlənmiş "Azərbaycan 2030: Sosial-iqtisadi in-

kişafın Milli Prioritetləri" əsasında ölkədə bərpaolunan enerji istehsalı siyasətinin strateji təməli də qoyuldu. 5 Milli Prioritetdən biri "təmiz ətraf mühit" və "yaşıl artım"la bağlı sənəd qəbul edildi. Bu isə "yaşıl iqtisadiyyat"a keçidlə bağlı qarşıya yeni hədəflər qoydu. Həmin hədəfləri uğurla icra edən Azərbaycan ötən dövrdə ən böyük layihələrə evsahibliyi etdi. Onlardan biri də ötən il ölkəmizin böyük beynəlxalq tədbirə evsahibliyi etməsidir. BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının - COP29-un - sözügedən nüfuzlu, global xarakterli tədbirin məhz Bakıda keçirilməsinə dair qərar bütün dünya ölkələri tərəfindən qəbul edilmişdir.

Prezident İlham Əliyev beynəlxalq forumda Azərbaycanın türk dünyası dövlətləri arasında əməkdaşlığa hər zaman öz dəstəyini verdiyini də bildirib: "Bizi tarix, etnik köklər birləşdirir. Dillərimiz arasında oxşarlıqlar var, mədəniyyətlərimiz, adət-ənənələrimiz kifayət qədər oxşardır", - deyən dövlətimizin başçısı əlavə edib: "İstərdik ki, bu təşkilat, yəni Türk Dövlətləri Təşkilatı daha güclü olsun və nəticələrə köklənsin. Bu baxımdan Azərbaycan hər zaman əlindən gələni edib".

Türk Dövlətləri Təşkilatının 2009-cu ildə Naxçıvan şəhərində keçirilən Zirvə görüşündən indiyədək qurum səmərəli inkişaf yolu keçib. Prezident İlham Əliyevin Türk Dövlətləri Təşkilatı ölkələri ilə bütün sahələrdə əlaqələrin möhkəmləndirilməsini Azərbaycanın xarici siyasətinin əsas prioritetlərindən biri elan edib.

Azərbaycan bu gün regionda "yaşıl enerji" lideri kimi, bir sıra dövlətlərlə sıx əməkdaşlıq edir. Onlardan biri də Çindir. Prezident İlham Əliyevin forumda respublikamızın bu ölkə şirkətləri ilə sözügedən istiq-

mətdə fəal əməkdaşlıq qurması barədə fikirləri də diqqət çəkir: "Biz hazırda Çin şirkətləri ilə fəal işləyirik və onları müxtəlif sahələrdə, xüsusilə "yaşıl enerji" sahəsində bizimlə strateji tərəfdaş olmağa dəvət edirik. Onların şirkətləri "yaşıl" ictimai nəqliyyat vasitələrinin istehsalında bizim tərəfdaşdır. Artıq bu il yeni avtobuslar istifadəyə veriləcəkdir və Güneş panelləri də Azərbaycanda quraşdırılır, onlar Çin istehsalıdır. Eyni zamanda biz bəzi Çin şirkətləri ilə də danışıqlar aparırıq ki, bilavasitə "yaşıl enerji" sahəsinə yatırımlar qoyulsun".

Təbii ki, Çin şirkətlərinin ölkəmizə olan böyük marağı təsadüfi deyil. Çünki son illər ərzində Azərbaycan resursdan asılı iqtisadiyyatdan innovasiya, sahibkarlıq və biliyə əsaslanan sənaye üzərində inkişaf edən iqtisadiyyata uğurla keçid edib. Tətbiq edilən vergi güzəştləri, sərfəli kreditlər, hökumət təşəbbüsləri ilə dəstəklənən əlverişli investisiya mühiti və dövlət-özəl sektor tərəfdaşlığının genişləndirilməsi diqqətdə saxlanılıb.

Bu gün Azərbaycan beynəlxalq proseslərə istiqamət verən, yeni və uğurlu təşəbbüslərlə çıxış edən, beynəlxalq aləmdə öz sözünü deyən ölkəyə çevrilib. Azərbaycanın artıq beynəlxalq tədbirlərə evsahibliyi etmək sahəsində böyük təcrübəsi var və bu da ölkəmizə yetərinə müsbət imic qazandırır. Ölkəmizin mövqeyi hər zaman bir olub - dövlətlərin suverenliyinə, müstəqilliyinə xələl gətirəcək siyasətdən imtina edilməli, bir-birinin işlərinə qarışmamaq, müxtəlif bəhanələrlə ölkələrin daxili vəziyyətini gərginləşdirməmək siyasəti əsas götürülməlidir. Azərbaycanın bu mövqeyi müstəqil siyasət yürütdüyünü nümayiş etdirir və özünə dünyada nüfuz qazandırır.

Dövrün çağırışlarını özündə ehtiva edərək, ənənəvi olaraq keçirilən bu forumlar Azərbaycanın balanslaşdırılmış xarici siyasətinin müxtəlif dövlətlərlə istər ikitərəfli, istərsə də beynəlxalq təşkilatlar daxilində əlaqələrin yüksək səviyyədə qurulmasına və yeni istiqamətlər üzrə inkişaf etdirilməsi-nə əhəmiyyətli töhfədir.

Arzu ABDULLAYEV,
Naxçıvan Ali Məclisinin Sədr müavini